УДК 330.341:338.24:338.4
JEL: M21

Горященко Юлія Григорівна

к.е.н., доцент,
доцент кафедри підприємництва та економіки підприємства,
Університет митної справи та фінансів,
м. Дніпро, Україна
ORCID ID: 0000-0001-7020-1412
e-mail: julia.goryaschenko@gmail.com

ІННОВАЦІЙНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО ЯК МЕХАНІЗМ ТРАНСФЕРУ ТЕХНОЛОГІЙ: МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД

Анотація. У статті здійснено аналіз результатів і видів діяльності найбільших компаній світу з найвищою ринковою вартістю та стартапів з найвищим рейтингом за версією The Startup Ranking. Проведено паралель між видами діяльності молодих компаній з масштабованими і прибутковими бізнес-моделями, що швидко розвиваються, і видами діяльності найбільших у світі компаній за ринковою вартістю, здійснено їх рейтингування. Проведено аналіз стартап екосистеми України. Проаналізовано динаміку капітальних інвестицій великих, середніх, малих та мікропідприємств України за останнє десятиліття, зокрема, динаміку капітальних інвестицій підприємств у нематеріальні активи, у тому числі, у концесії, патенти, ліцензії, торговельні марки і аналогічні права та у придбання програмного забезпечення. Доведено необхідність розвитку високотехнологічних галузей виробництва та нематеріальної сфери, таких як, біотехнологія, нанотехнологія, робототехніка, наномедицина, високі гуманітарні технології, нове природокористування, R&D, IT-рішення для B2B, ICO, фінтех. Вивчено міжнародний досвід інноваційного підприємництва, орієнтованого на пошук нових можливостей та інновацій. Констатовано, що наразі інноваційне підприємництво є основним механізмом трансферу технологій у державі. В умовах нових викликів, наслідків пандемії COOronaVirus Disease 2019 та серйозних ризиків участі у міжнародному поділі праці, запропоновано конкретні заходи щодо розвитку сучасного інноваційного підприємництва в Україні. Вивчено та систематизовано фактори, що сприяють або перешкоджають реалізації інновацій. Надано рекомендації малому бізнесу, мікробізнесу та стартапам щодо розробки і втілення ідей з використання земельного фонду країни; великому бізнесу базових галузей – щодо нарощення видобутку корисних копалин, виготовлення унікальних меблів, реалізації стартап-ідей в енергетичній та залізничній інфраструктурі.

Ключові слова: інновації; інвестиції; інноваційне підприємництво; стартап; технології; цифровізація.

DOI: <http://doi.org/10.32750/2020-0207>

ВСТУП

XVIII щорічний рейтинг Forbes представив 2000 найбільших компаній світу, проілюструвавши результати їх діяльності, з яких можна отримати прогнозу інформацію про нові тенденції та проблеми бізнесу у світі найближчим часом [1]. Ринкова вартість більшості компаній, включених у список Global 2000 у 2020 р., значно знизилась порівняно з 2019 р. З-поміж 2000 компаній, українських у списку немає, однак вітчизняні компанії, так само втрачаючи ринкову вартість, відчули наслідки пандемії COVID-19, вкрай важкі для авіакомпаній, туристичного бізнесу, сфери послуг, непродовольчого ритейлу і «сприятливі» для підприємств електронної комерції, розвитку стартапів. Основним механізмом трансферу технологій в усьому світі стає підприємництво, орієнтоване на пошук нових можливостей та інновацій.

Постановка проблеми. Відповідно до Національної економічної стратегії 2030 [2], економічна візія України полягає у перетворенні її на найпривабливішу країну економічних можливостей для інновацій, інвестицій та ведення бізнесу. Згідно з представленими результатами у національній доповіді «Інноваційна Україна 2020», в

країні є значний потенціал для розбудови конкурентної інноваційної екосистеми, але за умов змін структури економіки, консолідації ресурсів і узгодженості дій стейкхолдерів. Сьогодні Україна займає 47 місце у рейтингу за Глобальним інноваційним індексом та 64 місце у рейтингу легкості ведення бізнесу Doing Business [3] (Doing business Reports, 2019). Частка експорту товарів з використанням у виробництві технологій високого та середньовисокого рівня у загальному обсязі експорту товарів (таких груп як продукція хімічної та пов'язаних з нею галузей промисловості, полімерні матеріали, машини, механізми, електротехнічне обладнання, засоби наземного транспорту, літальні апарати, плавучі засоби, дев'яносто підгрупа групи прилади та оптичні і фотографічні апарати) постійно скорочується. Частка доданої вартості за витратами виробництва підприємств, які належать до середньовисокотехнологічного сектору переробної промисловості становить лише 3,8% [4] (Державна служба статистики України, 2019). Базові галузі України можуть вийти на новий рівень розвитку тільки за рахунок росту продуктивності і інновацій, паралельного зростання Hi-tech, R&D, IT-рішення для B2B, ICO, фінтех, біоінженерії, високих гуманітарних технологій – технологій, якими давно користуються найбільші світові компанії. Тому важливим є вивчення передового досвіду інноваційного підприємництва країн технологічного ядра – Сполучених Штатів Америки, Китайської Народної Республіки, Держави Японія, Федеративної Республіки Німеччина, Сполученого Королівства Великої Британії та Північної Ірландії, Французької Республіки і країн першого технологічного кола – Канади, Італійської Республіки, Королівства Швеції, Австралії, Королівства Нідерландів, Республіки Корея. Україні необхідно прийняти нові виклики і віднайти своє місце у міжнародному бізнесі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми розвитку інноваційного підприємництва вивчають багато вітчизняних і закордонних учених. Серед перших – В. Геєць, А. Даниленко, Е. Лібанова, А. Гриценко, О. Макарова (у національній доповіді про стан інноваційної країни вченими висвітлено проблеми сучасного бізнесу, підприємницького і ресурсного потенціалу), О. Амоша, В. Герасимчук, П. Гринько, О. Ковтун, К. Жадько, О. Калінін, Л. Федулова, Л. Фролова (досліджено інноваційну активність українських підприємств), В. Гордієнко, В. Геєць, А. Гальчинський, М. Меламед (здійснено оцінку галузевої структури економіки, доведено диспропорційність економіки й необхідність цифрових трансформацій). Серед других – Д. Захман (розроблено модель проєктування IT-архітектури підприємств), Р. Шиллер, М. Міллер, Н. Фосс (вивчено практичні аспекти особливостей і принципів щодо інвестиційної діяльності) та інші.

Метою статті є визначення впливу трансформацій технологій на розвиток інноваційного підприємництва і становлення інноваційної екосистеми України на основі вивчення міжнародного досвіду трансферу технологій. Додатковими завданнями є узагальнення та систематизація факторів, що сприяють або перешкоджають реалізації інновацій.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

З аналітичних даних Forbes [1] можна укласти, що період пандемії COVID-19 вкрай важкий для авіакомпаній, попит на які у 2020 р. впав нижче, ніж після 11 вересня 2001 р. American Airlines, наприклад, опустилася з 372-го місця в списку на 967-е після втрати 2,2 млрд. дол. США в першому кварталі 2020 р.

Однак не всі компанії постраждали від COronaVirus Disease 2019. Найбільші компанії електронної комерції, включаючи Amazon, Alibaba і Walmart, продемонстрували зростання завдяки зростанню кількості покупок в Інтернеті. Всі троє у 2020 р. піднялися в списку.

У фінансовому відношенні Промислово-комерційний банк Китаю залишається на першому місці восьмий рік поспіль з активами на суму понад 4,3 трлн. дол. США. Всі китайські державні банки «великої четвірки» (China Construction Bank, Agricultural Bank of China, Bank of China та названий вище ICBC) потрапили в десятку кращих у 2020 р. JPMorgan Chase – найбільша американська компанія, посівши третє місце, опустилася на одну позицію у порівнянні з минулим роком.

Серед інших яскравих моментів можна відзначити найбільше IPO 2019 року, Saudi Aramco, яке дебютувало на 5-му місці в списку, в той час як Zoom і Slack (обидва IPO пройшли в минулому році) також виграли від нових реалій дистанційної роботи. Обидві компанії вперше з'явилися у Global 2000 практично миттєво [1].

До першої сотні найбільших компаній світу увійшли майже усі представники країн «великої двадцятки» (G-20) – США (39 компаній), КНР (17), Японія (8), Німеччина (5), Канада (4); Франція (4), Великобританія (3), Гонконг (3), Швейцарія (3), Австралія (2), Росія (2), Бразилія (2), Італія (1), Нідерланди (1), Південна Корея (1), Саудівська Аравія (1), Іспанія (1), Бельгія (1), Індія (1). З-поміж 2000 компаній українських у списку немає. Україні життєво важливо прийняти нові виклики і взяти на себе ризики участі в міжнародному поділі праці, віднайти своє місце у світовій економіці.

У 2020 р. перші наслідки від «коронакризи» призвели до зменшення загального обсягу прямих іноземних інвестицій в країну майже втричі порівняно з 2019 р. (рис. 1).

Рис. 1. Динаміка прямих іноземних інвестицій в Україну за 2010-2020 рр. [5]

Саме інвестиції здатні змінити технології та покращити структуру виробництва. З огляду на те, що великі підприємства-монополісти одержують найбільше інвестицій, необхідно виробити рішення щодо прямої участі та відповідальності великого бізнесу у розбудові інноваційної екосистеми України (рис. 2).

Відповідно до рис. 2, упевнене зростання за показниками капітальних інвестицій (тобто інвестицій у придбання нових й тих, що були у використанні, або виготовлення власними силами для власного використання активів, витрат на капітальний ремонт та модернізацію підприємств) демонструють великі та середні підприємства, які переважно займаються обробною та добувною промисловістю.

Рис. 2. Динаміка капітальних інвестицій великих, середніх, малих та мікропідприємств України за 2010-2019 рр.

(*малі підприємства з урахуванням мікропідприємств),

** побудовано за даними [4]

Рис. 3 демонструє нерівномірний характер тенденції розвитку реального інвестування у нематеріальні активи великих підприємств, починаючи з 2014 р. Для середніх, малих та мікропідприємств спостерігається рівномірний характер розвитку за весь період.

Рис. 3. Динаміка капітальних інвестицій підприємств України у нематеріальні активи за 2010-2019 рр.

(*малі підприємства з урахуванням мікропідприємств) [4]

Рис. 4, починаючи з 2014 р., демонструє значно прискорений (2014-2015, 2017-2018 рр.) та уповільнений (2015-2016, 2018-2019 рр.) характер розвитку тенденції – капітального інвестування у концесії, патенти, ліцензії, торговельні марки та аналогічні права саме великих підприємств.

Рис. 4. Динаміка капітальних інвестицій підприємств України у концесії, патенти, ліцензії, торговельні марки і аналогічні права за 2010-2019 рр.
(*малі підприємства з урахуванням мікропідприємств),
** побудовано за даними [4]

Динаміка капітальних інвестицій у придбання програмного забезпечення наведена на рис. 5, є позитивною для усіх вітчизняних підприємств і демонструє тенденцію до їх зростання. Отже, головними економічними акторами та елементом інноваційної екосистеми в Україні є великі підприємства (в основному, це відомі ФПГ).

Рис. 5. Динаміка капітальних інвестицій підприємств України у придбання програмного забезпечення за 2010-2019 рр.
(*малі підприємства з урахуванням мікропідприємств),
** побудовано за даними [4]

З огляду на розподіл капітальних інвестицій вітчизняних підприємств, можна стверджувати, що значно більшу довіру (співпрацю, ітерації та можливі інновації) у

глобальному інноваційному просторі викликають саме великі підприємства України порівняно з середніми та малими. На жаль, без середніх і малих підприємств, стартапів, які є гнучкими та «емпатійними», розвивати в країні такі галузі як біотехнологія, нанотехнологія, робототехніка, нова медицина, високі гуманітарні технології, нове природокористування не видається можливим.

Незадовільне фінансування та інвестування підприємств, політичні й правові чинники, послідовні економічні кризи, призводять до того, що навіть в умовах зростання інноваційного попиту в країні, основні стимулятори економічного розвитку виявляються недієвими (такі як зростання споживчого попиту, скорочення податків, великі обсяги бюджетних видатків та позитивна кон'юнктура зовнішніх ринків). Це призводить до соціальної дезорієнтації на розвиток майже половини громадян (частка населення з доходами нижче прожиткового мінімуму у 2019 р. склала 41,3%). Важко говорити про економічні успіхи, коли в країні не виконуються такі Цілі сталого розвитку, як подолання бідності й голоду, міцне здоров'я, благополуччя, якісна освіта, гідна праця. Показник номінального ВВП на одну особу в Україні у 2019 р. нижче, ніж у Німеччині і становив у 2019 р. 3659 дол. США/ос. (вдвічі менше, ніж у Білорусії та втричі, ніж у Туреччині).

Як показує міжнародний досвід, основним механізмом трансферу технологій є інноваційне підприємництво. Перелік найбільших стартапів та компаній світу, які водночас найбільше орієнтовані та інновації, представлено у табл. 1.

На нашу думку, порівняти сфери діяльності найуспішніших стартапів та найбільших компаній світу, які на ринку вже багато років, є важливим. Як видно з таблиці 1, перші працюють виключно у нематеріальній сфері – цифровий маркетинг, фінанси, веб-дизайн, веб-додатки, фінтех, мобільні, програмне забезпечення, пошукові системи, освіта, Е-навчання, Edtech. Другі – також переважно у нематеріальній сфері – фінанси, страхування, інвестування і т.п. Характерним для холдингових компаній, наприклад, Berkshire Hathaway, є багатогалузева діяльність. Так, компанія займається також комунальним господарством, промисловим виробництвом та виробництвом будівельних матеріалів, споживчих товарів, надає послуги. Зауважимо, що промислове виробництво цієї компанії здебільшого високотехнологічне (виробництво комплектуючих для аерокосмічної, оборонної та енергетичної промисловості, карбідних металорізальних інструментів тощо).

Відповідно до Рамкової програми Європейського союзу з досліджень і технологічного розвитку «Європа-2030», для Євросоюзу у 2030 р. буде характерно фінансування проєктів з високою «соціальною віддачею» і створення «відкритих екосистем для досліджень, інновацій і освіти» [6].

Щодо стартапів в Україні, то за кількісним показником на початок 2021 р. їх налічується 208 (в порівнянні, у США – 66320 од.). Найвищий рейтинг у The Startup Ranking в 2020 р. серед українських стартапів здобув стартап у сфері Email та електронного маркетингу SendPulse (створений 2015 р.). Інші успішні вітчизняні стартапи, які увійшли у рейтинг Top-Ukraine – Serpstat, Shafa, Snovio, Mailtrap, uKit та ін. Серед продуктів вітчизняних стартапів – камін зі справжнім полум'ям для будь-якої квартири; додаток з віртуальним другом-психологом; мобільний асистент для ведення приватної практики в сфері краси; платформа для кастингу акторів і моделей, яка працює на основі машинного навчання; підйомний стіл із акрилового каменю з вбудованим живленням та технологією машинного навчання для більш ефективної і здорової роботи; онлайн-сервіс для фінансового обліку в малому та мікро-бізнесі; перший портативний пристрій, що перетворює звичайну воду на ефективний проти 99,9% мікробів санітайзер тощо. Найбільша кількість українських стартапів зосереджена у lifestyle, AI (штучний інтелект), big data, healthcare.

Таблиця 1

10 найбільших стартапів та компаній світу 2020 року*

№	Стартапи з найвищим рейтингом	Сфера діяльності, (країна)	Найбільші компанії	Сфера діяльності, (країна)
1	Coinbase (2012)	Cryptocurrency (Bitcoin), Fintech, Digital Mobile (США)	ICBC (1984)	Banking (Китай)
2	Hotmart (2011)	Digital Marketing, Marketplaces, Software (Бразилія)	China Construction Bank (1954)	Banking (Китай)
3	Canva (2012)	Web Design, Simple Graphic Design, Photo Editing, Web Apps (Австралія)	JPMorgan Chase (1789)	Finance, banking, investment (США)
4	Telegram (2013)	Instant Messaging, Security, Text Message, Cyber Security, Mobile, Social Media (Росія)	Berkshire Hathaway (1955)	Finance, insurance, high-tech industrial products (США)
5	Coursera (2012)	Edtech, Education, Enterprise, Internet (США)	Agricultural Bank of China (1951)	Banking (Китай)
6	Giphy (2013)	Internet, Photo Sharing, Search Engine (США)	Saudi Arabian Oil Company (Saudi Aramco) (1933)	Нафтова (Саудівська Аравія)
7	IFTTT (2010)	Services, Information, Notifications, Technology, Internet (США)	Ping An Insurance Group (1988)	Страхування (Китай)
8	Buffer (2010)	Twitter, Automation, Social, Media (США)	Bank of America (1998)	Finance, banking (США)
9	WeChat (2012)	Mobile, Mobile Apps, Social Media (Китай)	Apple (1976)	Виробництво комп'ютерів, смартфонів, Software (США)
10	Duolingo (2011)	E-Learning, Education, Internet, Language Learning (Гватемала)	Bank of China (1912)	Banking (Китай)

* під найбільшими стартапами тут розуміємо компанії, які є відносно новими, продовжують масштабуватися та показують стрімке зростання і займають найвищі позиції у рейтингу The Startup Ranking, під найбільшими компаніями світу – компанії, які визнаються такими за даними рейтингу Forbes;

** побудовано за даними [7,8]

На нашу думку, державі потрібно частково наслідувати міжнародну практику з розвитку інноваційного підприємництва вище зазначених сфер діяльності та виробляти свою власну практику, нарешті узгодити державну інноваційну політику, контролювати реалізацію стратегій розвитку. Вітчизняні інноваційні підприємства повинні мати всіляку підтримку і бути флагманом у розбудові інноваційної екосистеми, яка забезпечить сталий розвиток, а отже, орієнтуватися на потреби і проблеми населення. Повертаючись до стартапів, на думку світових експертів, від нових стартапів найближчого десятиліття 2021-2030 рр. чекатимуть інноваційні продукти в області екології, персоналізації, цифровізації здоров'я, роботизації. Абстрагуючись від думок про швидке збагачення та вирішення «непершочергових» проблем для країни, варто

шукати ідеї у нереалізованому потенціалі в усіх сферах економіки країни. Так, володіючи майже третиною світового чорнозему, малому бізнесу та стартапам можна рекомендувати розробку і втілення ідей щодо використання найродючішого земельного фонду світу. Для великого бізнесу базових галузей рекомендаціями можуть слугувати нарощення видобутку корисних копалин; виготовлення унікальних меблів (маючи у розпорядку 18% лісів від наявної території); реалізація стартап-ідей в енергетичній та залізничній інфраструктурі тощо. З налагодженою інноваційно-орієнтованою економікою, партнерською взаємодією суб'єктів інноваційної екосистеми – підприємств, університетів, інвесторів, корпорацій, Україна зможе віднайти своє місце у міжнародному бізнесі, реалізуючи ІТ-продукти та перероблені товари, а не лише послуги ІТ-аутсорсингу й сировину.

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

У статті визначено вплив трансформацій технологій на розвиток інноваційного підприємництва на основі вивчення міжнародного досвіду трансферу технологій. Вивчено фактори-стимулятори (дестимулятори) реалізації інновацій, серед яких значне скорочення інвестицій, незадовільне інституційно-організаційне середовище для розбудови ефективної інноваційної екосистеми, політико-правові чинники. Напрямами подальших досліджень є розробка рекомендацій щодо практичного використання міжнародного досвіду розвитку інноваційного підприємництва в Україні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Forbes: Global 2000 The World's Largest Public Companies URL: <https://www.forbes.com/global2000/#1bc8d133335d>
2. Національна економічна стратегія 2030 URL: <https://nes2030.org.ua/>
3. Doing business Reports URL: <https://www.doingbusiness.org/en/reports/global-reports/doing-business-2019>
4. Сайт Державної служби статистики України URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
5. Сайт Минфина URL: <https://index.minfin.com.ua/economy>
6. Ибрагимова К.А. Европа 2030: разработка новой рамочной программы ЕС по исследованиям и технологическому развитию. *Обозреватель*. 2017. №11 (334). С. 51-61.
7. The Global Startup Ecosystem Report 2020 (GSER2020) URL: <https://startupgenome.com/reports/gser2020>
8. The Startup Ranking URL: <https://www.startupranking.com/>
9. Ilchenko V., Goryaschenko Y., Zhadko K., Nekhay O. Methodology of complex estimation level of socio-ecological and economic development of industrial regions of Ukraine. *Problems and Perspectives in Management*. Volume 17 Issue 2, 2019. P. 277-288.

Горященко Юлия Григорьевна

к.э.н., доцент,

доцент кафедры предпринимательства и экономики предприятия,

Университет таможенного дела и финансов,

г. Днепро, Украина

ORCID ID: 0000-0001-7020-1412

e-mail: julia.goryaschenko@gmail.com

ИННОВАЦИОННОЕ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВО КАК МЕХАНИЗМ ТРАНСФЕРА ТЕХНОЛОГИЙ: МЕЖДУНАРОДНЫЙ ОПЫТ

Аннотация. В статье проведен анализ результатов и видов деятельности крупнейших компаний мира с самой высокой рыночной стоимостью и стартапов с высоким рейтингом по версии The Startup Ranking. Проведена параллель между видами деятельности молодых компаний с масштабируемыми и прибыльными бизнес-моделями, быстро развивающиеся и видами деятельности крупнейших в мире компаний по рыночной стоимости, осуществлено их рейтингование. Осуществлен анализ стартап экосистемы Украины. Проанализирована динамика капитальных инвестиций крупных, средних, малых и микропредприятий Украины за последнее десятилетие, в частности, динамика капитальных инвестиций предприятий в нематериальные активы, в том числе, в концессии, патенты, лицензии, торговые марки и аналогичные права, а также в приобретение программного обеспечения. Доказана необходимость развития высокотехнологичных отраслей производства и нематериальной сферы, таких как, биотехнология, нанотехнология, робототехника, наномедицина, высокие гуманитарные технологии, новое природопользование, R&D, IT-решения для B2B, ISO, фин-тех. Изучен международный опыт инновационного предпринимательства, ориентированный на поиск новых возможностей и инноваций. Констатируется, что инновационное предпринимательство является основным механизмом трансфера технологий в стране. В условиях новых вызовов, последствий пандемии COronaVirus Disease 2019 и серьезных рисков участия в международном разделении труда, предложены конкретные меры по развитию современного инновационного предпринимательства в Украине. Изучены и систематизированы факторы, способствующие или препятствующие реализации инноваций. Даны рекомендации малому бизнесу, микробизнесу и стартапам по разработке и реализации идей по использованию земельного фонда страны; крупному бизнесу базовых отраслей – по наращиванию добычи полезных ископаемых, изготовление уникальной мебели, реализации стартап-идей в энергетической и железнодорожной инфраструктуре.

Ключевые слова: инновации; инвестиции; инновационное предпринимательство; стартап; технологии; цифровизация.

Yuliia H. Horiashchenko

Ph.D (Economics), Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Entrepreneurship and Economy of Enterprise,
University of Customs and Finance,
Dnipro, Ukraine
ORCID ID: 0000-0001-7020-1412
e-mail: julia.goryaschenko@gmail.com

INNOVATIVE ENTREPRENEURSHIP AS A TECHNOLOGY TRANSFER MECHANISM: INTERNATIONAL EXPERIENCE

Abstract. The article analyzes the results and activities of the largest companies in the world with the highest market value and startups with a high rating according to The Startup Ranking. A parallel is drawn between the activities of young companies with scalable and profitable business models, rapidly growing and the activities of the world's largest companies by market value, and their rating is carried out. The analysis of the startup ecosystem of Ukraine is carried out. The dynamics of capital investments of large, medium, small and micro-enterprises in Ukraine over the last decade is analyzed, in particular, the dynamics of capital investments of enterprises in intangible assets, including in concessions, patents, licenses, trademarks and similar rights, as well as in the acquisition of software. The need for the development of high-tech industries and non-material spheres, such as biotechnology, nanotechnology, robotics, nanomedicine, high humanitarian technologies, new environmental management, R&D, IT solutions for B2B, ISO, fin-tech, has been proved. Studied the international experience of innovative entrepreneurship, focused on the search for new opportunities and innovations. It was stated that innovative entrepreneurship is the main mechanism for technology transfer in the country. In the face of new challenges, the consequences of the COVIRUS Disease 2019 pandemic and serious risks of participation in the international division of labor, specific measures have been proposed to develop modern innovative entrepreneurship in Ukraine. The factors promoting or hindering the implementation of innovations have been studied and systematized. Recommendations were given to small businesses, micro-businesses and start-ups on the development and implementation of ideas for the use of the country's land fund; large business in basic industries – to increase mining, the manufacture of unique furniture, the implementation of startup ideas in the energy and railway infrastructure.

Keywords: innovation; investments; innovative entrepreneurship; startup; technologies; digitalization.

REFERENCES

1. Forbes: Global 2000 The Worlds Largest Public Companies Retrieved from <https://www.forbes.com/global2000/#1bc8d133335d> [in English].
2. Natsionalna ekonomichna stratehiia 2030 [National economic strategy 2030]. Retrieved from <https://nes2030.org.ua/> [in Ukrainian].
3. Doing business Reports Retrieved from <https://www.doingbusiness.org/en/reports/global-reports/doing-business-2019> [in English].
4. Sait Derzhavnoi sluzhby statystyky Ukrainy [Site of the State Statistics Service of Ukraine]. [ukrstat.gov.ua](http://www.ukrstat.gov.ua/). Retrieved from <http://www.ukrstat.gov.ua/> [in Ukrainian].
5. Sait Minfina [Site of Minfin]. index.minfin.com.ua. Retrieved from <https://index.minfin.com.ua/economy> [in Russian].
6. Ибрагимова К.А. (2017). Европа 2030: разработка новой рамочной программы ЕС по исследованиям и технологическому развитию. *Обозреватель*, 11 (334), 51-61. [in Russian].
7. The Global Startup Ecosystem Report 2020 (GSER2020) Retrieved from <https://startupgenome.com/reports/gser2020> [in English].
8. The Startup Ranking Retrieved from <https://www.startupranking.com/> [in English].
9. Ilchenko V., Goryaschenko Y., Zhadko K., Nekhay O. (2019). Methodology of complex estimation level of socio-ecological and economic development of industrial regions of Ukraine. *Problems and Perspectives in Management*, 17 (2), 277-288 [in English].

This work is licensed under Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License.